

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Питання, задачі та завдання для поточного та
підсумкового контролю

з дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ»

Харків - 2023 р.

Тестові завдання з курсу

- 1. До якого рівня соціологічного знання відноситься соціологія організацій?**
 - А. Метарівень.
 - Б. Мезорівень.
 - В. Конкретні соціологічні дослідження.
 - Г. Вищий рівень.
 - Д. Середній рівень та конкретні соціологічні дослідження.
- 2. Формуванню якого наукового напрямку слугувало проведення Хотторнського експерименту?**
 - А. Школа наукового управління.
 - Б. Школа людських відносин.
 - В. Теорія аномії.
 - Г. Теорія мотивації А. Маслоу.
 - Д. Теорія бюрократії М. Вебера.
- 3. Для якої наукової школи одним з основних принципів управління організації є обґрунтована винагорода за працю?**
 - А. Школа наукового управління.
 - Б. Школа людських відносин.
 - В. Теорія аномії.
 - Г. Теорія мотивації А. Маслоу.
 - Д. Теорія бюрократії М. Вебера.
- 4. Теорія раціональної організації праці отримала назву:**
 - А. Раціоналізм.
 - Б. Тейлоризм.
 - В. Конформізм.
 - Г. Бюрократизм.
 - Д. Індустріалізм.
- 5. Який науковий напрямок з вивчення організації вперше звернув увагу на неформальні відношення в організації?**
 - А. Школа наукового управління.
 - Б. Школа людських відносин.
 - В. Теорія аномії.
 - Г. Теорія мотивації А. Маслоу.
 - Д. Теорія бюрократії М. Вебера.
- 6. Структура організації з високими ступенями формалізації та бюрократизації – це:**
 - А. Органічна.
 - Б. Матрична.
 - В. Механічна.
 - Г. Статична.
 - Д. Ескапічна.
- 7. Взаємовідношення організації з зовнішнім середовищем є центром аналізу:**

- А. Школи наукового управління.
- Б. Школи людських відносин.
- В. Структурно-функціонального підходу.
- Г. Ситуативного підходу.
- Д. Емпіричної школи.

8. Що забезпечує ефект синергії?

- А. Різнострамованість дій.
- Б. Повторність дій.
- В. Своєчасність дій.
- Г. Координація дій.
- Д. Одночасність дій.

9. Яка ознака характерна для природних організацій?

- А. Спонтанність виникнення.
- Б. Жорсткі владні зв'язки.
- В. Розвинута ієрархічна структура.
- Г. Безособовість ролей.
- Д. Високий рівень формалізації статусів.

10. Що не є структурним компонентом організації?

- А. Соціальна структура.
- Б. Цілі.
- В. Технології.
- Г. Продукт.
- Д. Учасники.

11. Що відрізняє організацію як систему від інших систем?

- А. Наявність управлінської структури.
- Б. Люди як основний елемент.
- В. Наявність горизонтальних та вертикальних зв'язків.
- Г. Відносно самостійні підсистеми.
- Д. Соціально значущі функції.

12. Яка підсистема за Т. Парсонсом відповідає за надходження необхідних ресурсів із зовнішнього оточення в організацію й організує збут і одержання прибутку?

- А. Підсистема кооперації.
- Б. Підсистема досягнення цілей.
- В. Підсистема інтеграції.
- Г. Підсистема латентності.
- Д. Підсистема адаптації.

13. Яка підсистема за Т. Парсонсом відповідає за підтримку внутрішньої цілісності організації та координацію роботи окремих її ланок? В

- А. Підсистема кооперації.
- Б. Підсистема досягнення цілей.
- В. Підсистема інтеграції.
- Г. Підсистема лояльності.
- Д. Підсистема адаптації.

14. Цілі організації допомагають розподілити ресурси всередині неї. Яку назву має ця функція цілей організації?

- А. Когнітивна.
- Б. Розподільча.
- В. Мотиваційна.
- Г. Ідентифікаційна.
- Д. Символічна.

15. Цілі організації викликають різні емоціональні стани у її членів (емоційний підйом, почуття значимості, почуття розгубленості ...) Про яку функцію цілей організації йде мова?

- А. Когнітивна.
- Б. Катектична.
- В. Мотиваційна.
- Г. Ідеологічна.
- Д. Символічна.

16. Цілій організації допомагають зіставити власні прагнення членів організації із цілями їх підрозділу або організації як цілого? Про яку функцію цілей організації йде мова?

- А. Функція мотивації.
- Б. Когнітивна функція.
- В. Емоціональна функція.
- Г. Функція ідентифікації.
- Д. Символічна функція.

17. Що є предметом соціології організації?

- А. Взаємовідносини людей, які виникають у процесі сумісної координованої діяльності для досягнення спільної мети.
- Б. Взаємовідносини між людьми, які займають різні соціальні позиції, у процесі сумісної діяльності для досягнення спільної мети.
- В. Взаємовідносини між людьми, які виникають у процесі сумісної діяльності для отримання прибутку.
- Г. Розвиток особистості в процесі соціалізації.
- Д. Взаємовідносини між людьми які виникають у процесі досягнення та реалізації влади.

18. Що показує ступінь поділу праці в організації, наявність спеціалізації в діяльності окремих підрозділів?

- А. Вертикальна диференціація.
- Б. Горизонтальна диференціація.
- В. Просторова диференціація.
- Г. Часова диференціація.
- Д. Владна диференціація.

19. Який показник характеризує ступінь глибини організаційної ієрархії?

- А. Вертикальна диференціація.
- Б. Горизонтальна диференціація.
- В. Просторова диференціація.
- Г. Часова диференціація.
- Д. Владна диференціація.

- 20. Який показник характеризує ступінь розосередження структурних одиниць організації по території?**
- А. Вертикальна диференціація.
 - Б. Горизонтальна диференціація.
 - В. Просторова диференціація.
 - Г. Часова диференціація.
 - Д. Владна диференціація.
- 21. Яку комунікаційну роль виконує індивід, який займає таке місце в структурі, що дозволяє йому регулювати потоки повідомлень, що йдуть по даному каналу?**
- А. Лідер.
 - Б. Сторож.
 - В. Космополіт.
 - Г. Павук.
 - Д. Зв'язни.
- 22. Для якого типу комунікаційної системи характерне центральна позиція інформаційного лідера, до якого сходяться всі інформаційні потоки?**
- А. Тент.
 - Б. Штурвал.
 - В. Дім.
 - Г. Палатка.
 - Д. Павутиння.
- 23. При якому типу комунікаційної системи дозволяються горизонтальні інформаційні зв'язки лише між вищими управлінськими ланками?**
- А. Ланцюг.
 - Б. Штурвал.
 - В. Дім.
 - Г. Палатка.
 - Д. Ігрек.
- 24. Який другий етап інтеграції організації за теорією Д. Істона?**
- А. Конформність.
 - Б. Консолідація.
 - В. Мобілізація.
 - Г. Інтеріоризація.
 - Д. Актуалізація.
- 25. В результаті якого етапу інтеграції організації за теорією Д. Істона досягається згода членів організації з її нормами?**
- А. Конформність.
 - Б. Консолідація.
 - В. Мобілізація.
 - Г. Інтеріоризація.
 - Д. Актуалізація.
- 26. В результаті якого етапу інтеграції організації за теорією Д. Істона досягається інтерналізація членами організації її нормам, цінностей, рольових очікувань?**
- А. Конформність.

- Б. Консолідація.
- В. Мобілізація.
- Г. Інтеріоризація.
- Д. Актуалізація.

27. Яка ознака не характерна для визначення організації?

- А. Високий ступінь спеціалізації.
- Б. Формалізована структура.
- В. Орієнтація на досягнення спільних цілей.
- Г. Наявність чітко сформульованих ролей.
- Д. Наявність центрального, сильно розвинутого органу управління.

28. Що включає в себе фактична структура організації?

- А. Поведінку.
- Б. Цілі.
- В. Норми.
- Г. Ролі.
- Д. Рольові очікування.

29. Для якого типу організаційної структури властиве відсутність чіткої, жорстко фіксованої системи управління?

- А. Функціональна.
- Б. Лінійна.
- В. Матрична.
- Г. Вільна.
- Д. Лінійно-функціональна.

30. Який тип структури організації не передбачає спеціалізацію керівника?

- А. Функціональна.
- Б. Лінійна.
- В. Матрична.
- Г. Вільна.
- Д. Лінійно-функціональна.

31. Для якого типу організаційної структури характерна чітка спеціалізація керівників?

- А. Функціональна.
- Б. Лінійна.
- В. Матрична.
- Г. Вільна.
- Д. Лінійно-функціональна.

32. Для якого типу організаційної структури характерна формування тимчасових організаційних структур для вирішення чітко окреслених завдань (проектів)?

- А. Функціональна.
- Б. Лінійна.
- В. Матрична.
- Г. Вільна.
- Д. Лінійно-функціональна.

33. Для якого типу культури характерна жорстко окреслена рольова культура?

- А. Храмова.
- Б. Павутиння.
- В. Цільова.
- Г. Штабна.
- Д. Екзитенціональна.

34. Для якого типу культури характерна орієнтація на вирішення проблем та досягнення цілей організації?

- А. Храмова.
- Б. Павутиння.
- В. Цільова.
- Г. Штабна.
- Д. Екзитенціональна.

35. Що не входить до типу конфігурації організації?

- А. Піраміда.
- Б. Трикутник.
- В. Ромб.
- Г. Квадрат.
- Д. Шахта.

36. Який тип корпоративної культури є найбільш характерним для органів внутрішніх справ?

- А. Храмова.
- Б. Індивідуалістка.
- В. Демократична.
- Г. Екзистенціональна.
- Д. Культура «павутиння».

37. Який науковий напрямок відводить комунікаціям в організації найбільш значущу роль?

- А. Школа людських відносин.
- Б. Школа наукового управління.
- В. Школа соціальних систем.
- Г. Теорія бюрократії.
- Д. Ситуативна теорія.

38. Яка організаційна структура була притаманна легіону римській армії?

- А. Лінійна.
- Б. Функціональна.
- В. Матрична.
- Г. Штабна.
- Д. Лінійно-функціональна.

39. Що є слабкою стороною природної організації?

- А. Відсутність необхідного контролю за поведінкою людини.
- Б. Особистісна структура будови.
- В. Можливість для кожного члена організації покинути її.
- Г. Можливість для кожного члена організації змінити свою роль.
- Д. Виховання суспільством почуття сорому за невиконання рольових вимог.

40. Тенденція поступової втрати працівниками розуміння цілей та завдань організації як певної цілісності – це:

- А. Аллітерація цілей.
- Б. Дивергенція цілей.
- В. Інновація цілей.
- Г. Ротація цілей.
- Д. Дискримінація цілей.

41. Недолікам школи людських відносин є:

- А. Відношення в організації розглядаються як виключно формальні.
- Б. Відмова керівнику у жорстких діях, якщо того вимагає ситуація.
- В. Жорстке розділення праці.
- Г. Контроль в організації зводиться до зовнішнього.
- Д. Уява про організацію як про «машину, яка виробляє гроші».

42. Ізоморфізм – це:

- А. Система як ціле може змінювати стан своїх елементів.
- Б. Властивості системи відрізняються від властивостей окремих елементів, але визначається ними.
- В. Будь-яка система створює свої зовнішні елементи.
- Г. Будь-яка система має свою ієрархію.
- Д. Визнання цілісності будь-якої системи, її границь, наявність зовнішніх та внутрішніх зв'язків.

43. Яку конфігурацію організації формує наявність великої кількості керівних ланок та контроль керівника за обмеженою кількістю виконавців?

- А. Шахта.
- Б. Ромб.
- В. Квадрат.
- Г. Круг.
- Д. Дім.

44. Шляхи та засоби передачі інформації окремо на кожному ієрархічному рівні організації - це:

- А. Вертикальні канали комунікації.
- Б. Горизонтальні канали комунікації.
- В. Канали комунікації з зовнішнім середовищем.
- Г. Формальні канали комунікації.
- Д. Неформальні канали комунікації.

45. Шляхи та засоби передачі інформації, які строго регламентовані організаційними нормами, це:

- А. Вертикальні канали комунікації.
- Б. Горизонтальні канали комунікації.
- В. Формальні канали комунікації.
- Г. Канали комунікації з зовнішнім середовищем.
- Д. Неформальні канали комунікації.

46. Шляхи та засоби передачі інформації, які зв'язують всі ланки організації, це:

- А. Вертикальні канали комунікації.
- Б. Горизонтальні канали комунікації.

- В. Формальні канали комунікації.
- Г. Канали комунікації з зовнішнім середовищем.
- Д. Неформальні канали комунікації.

47. Явище, при якому в організацію поступає інформація, яка не адекватна реальній ситуації, це бар'єр :

- А. Інформаційного перевантаження.
- Б. Висока ступінь просторової диференціації.
- В. Велика кількість ланок управління.
- Г. Викривлення інформації.
- Д. Відсутність горизонтальних зв'язків.

48. Хто запропонував лінійно-штабну структуру організації?

- А. А. Файоль.
- Б. К. Маркс.
- В. Ф. Тейлор.
- Г. М. Вебер.
- Д. Л. Пригожин.

49. Які бар'єри комунікації не належать до проблем міжособистісної комунікації?

- А. Відмінності у сприйнятті інформації.
- Б. Семантичні бар'єри.
- В. Невербальні міжособистісні бар'єри.
- Г. Велика кількість ланок управління.
- Д. Незадовільний зворотній зв'язок.

50. Які комунікаційні зв'язки не розглядаються й не допускаються школою наукового управління?

- А. Вертикальні канали комунікації.
- Б. Горизонтальні канали комунікації.
- В. Формальні канали комунікації.
- Г. Канали комунікації з зовнішнім середовищем.
- Д. Неформальні канали комунікації.

51. Який тип організаційної структури найбільше ефективен для диверсійних груп?

- А. Функціональна.
- Б. Лінійна.
- В. Матрична.
- Г. Вільна.
- Д. Лінійно-функціональна.

52. За думкою А. Файоля в основі будь-якої організації лежить:

- А. Принцип функціональності.
- Б. Принцип ієрархії.
- В. Принцип раціональності.
- Г. Принцип ефективності.
- Д. Принцип інноваційності.

53. За думкою М. Вебера в основі ідеальної організації повинен лежати:

- А. Принцип функціональності.
- Б. Принцип ієрархії.
- В. Принцип раціональності.
- Г. Принцип ефективності.
- Д. Принцип інноваційності.

54. Скільки принципів нараховується в адміністративній теорії А. Файоля?

- А. 3.
- Б. 5.
- В. 10.
- Г. 14.
- Д. 15.

55. Техніка кейс-стади для вивчення проблем організації була запропонована представниками:

- А. Ситуативного напрямку.
- Б. Системного напрямку.
- В. Психологічного напрямку.
- Г. Емпіричного напрямку.
- Д. Класичного напрямку.

56. Піраміда – як конфігурація організації вказує на:

- А. високу ступень централізації та низьким рівнем спеціалізації.
- Б. високу ступінь централізації та слабкий рівень за виконавцями.
- В. велику кількість рівней управління.
- Г. орієнтацію на виготовлення певного продукту.
- Д. переважання кількості керівників над кількістю виконавців.

57. Теза про те, що керівник не може бачити всі наслідки прийнятих управлінських рішень, є доказом:

- А. Концепції «наукового управління».
- Б. Концепції «обмеженої раціональності».
- В. Концепції «аномії».
- Г. Концепції «відчуження».
- Д. Концепції «відчуження».

58. Який вид структури організації був відкритий завдяки бойовим діям під час Другої мирової війни?

- А. Лінійно-функціональна.
- Б. Матрична.
- В. Вільна.
- Г. Функціональна.
- Д. Лінійна.

59. Якої структури організації вимагає конвеєрний спосіб виробництва?

- А. Лінійно-функціональна.
- Б. Матрична.
- В. Вільна.
- Г. Функціональна.
- Д. Лінійна.

60. Який основний недолік лінійних структур?

- А. Постійна зміна керівників.

- Б. Подвійна підпорядкованість спеціалістів.
- В. Брак експертних знань у керівників.
- Г. Складність управлінської структури.
- Д. Відсутність повної відповідальності.

61. Який основний недолік функціональних структур?

- А. Постійна зміна керівників.
- Б. Відсутність горизонтальних зв'язків.
- В. Брак експертних знань у керівників.
- Г. Складність управлінської структури.
- Д. Низький рівень адаптації до нових умов.

62. Можливість швидких рішень в простих умовах є перевагою:

- А. Лінійно-функціональної структури.
- Б. Матричної структури.
- В. Вільної структури.
- Г. Функціональної структури.
- Д. Лінійної структури.

63. Авторитетними членами організації визнаються спеціалісти з високою кваліфікацією й досвідом роботи над певними проблемами. Який тип культури існує в даній організації?

- А. Авторитарна.
- Б. Храмова.
- В. Екзистенціональна.
- Г. Штабна.
- Д. Павутиння.

64. Що таке ефект синергії?

- А. Вастивість системи бути одночасно складною системою й частиною іншої системи.
- Б. Процес координації в організаціях.
- В. Ефективність роботи в організації.
- Г. Зріст ефективності роботи в процесі приросту зусиль при здійсненні сумісної діяльності.
- Д. Сукупність взаємопов'язаних статусів та ролей в організації, орієнтованих на досягнення спільних цілей.

65. Що таке соціальна структура організацій?

- А. Внутрішня упорядкованість сукупність взаємопов'язаних статусів та ролей в організації, орієнтованих на досягнення спільних цілей.
- Б. Система статусів та ролей в організації.
- В. Система цілей в організації та відповідна їм система управління.
- Г. Сукупність членів організації, орієнтованих на досягнення спільних цілей.
- Д. Сукупність необхідних дій та процесів, які приводять до досягнення цілей організації.

66. Що таке організаційна технологія?

- А. Внутрішня упорядкованість сукупність взаємопов'язаних статусів та ролей в організації, орієнтованих на досягнення спільних цілей.
- Б. Систематизоване знання про найбільш корисні й необхідні дії й процеси, що приводять до досягнення цілей організації, а також порядок застосування цих знань.
- В. Система цілей в організації та відповідна їм система управління.

- Г. Сукупність членів організації, орієнтованих на досягнення спільних цілей.
- Д. Сукупність необхідних дій та процесів, які приводять до досягнення цілей організації.

67. Що таке гнучкість організації?

- А. Здатність змінювати організаційні структури.
- Б. Перехід від рутинних організаційних технологій до нерутинних.
- В. Здатність організації, її персоналу, органів управління до інновацій.
- Г. Здатність швидко реагувати й адаптовуватись до будья-яких змін в інституціональному середовищі.
- Д. Процес появи нових рис та властивостей в діяльності організації.

68. Структура організації містить велику кількість ієрархічних рівнів управління. Як така структура впливає на систему комунікацій в організації?

- А. Інформація спотворюється або втрачається.
- Б. Важко передати великий обсяг інформації.
- В. Інформація йде на за своїм призначенням.
- Г. Інформація двикористується як певний ресурс у конфліктах.
- Д. Інформація запізнюється.

69. Організація має потребу в постійних й досить тісних контактах із зовнішнім середовищем. Яка з комунікаційних ролей найбільшою мірою підходить для досягнення цієї мети?

- А. Лідер.
- Б. Вартовий.
- В. Космополіт.
- Г. Зв'язний.
- Д. Будівельник.

70. Р. Лайкерт пропонував підвищити ефективність діяльності організації через:

- А. Децентралізацію управління.
- Б. Розвиток неформальних груп.
- В. Участь персоналу у діяльності декількох груп.
- Г. Суміщення формального лідера з неформальним.
- Д. Руйнування неформальної структури організації.

71. Наявність жорстко закріплених за працівниками ролей і групових норм обумовлює наявність специфічної групової культури. Як називається така культура?

- А. Гомогенізована.
- Б. Авторитарна.
- В. Демократична.
- Г. Цілеспрямована.
- Д. Інституціоналізована.

72. Комунікаційні зв'язки в організації здійснюються хаотично, керівники здійснюють контроль у цій сфері час від часу. Який тип комунікаційної мережі можна визначити в цьому випадку?

- А. Штурвал.
- Б. Дім.
- В. Колесо.

Г. Павутиння.
Д.Намет.

73. До якого типу критеріїв ефективності відноситься скорочення кредитної заборгованості, збільшення фінансових вливань?

- А.Ринковий.
- Б.Інноваційний.
- В.Продуктивний.
- Г.Ресурсний.
- Д.Соціальний.

Контрольні питання з курсу до екзамену.

1. Соціологія організацій як спеціальна соціологічна теорія) об'єкт, предмет, етапи розвитку.
2. Форми організованого життя в живій природі. Природні організації.
3. Штучні організації в стародавніх цивілізаціях.
4. Природа і суттєвості організації. Ефект синергії.
5. Підходи до визначення організації.
6. Перехід від ремісничих гільдій до фабричної системи організації праці. Виникнення наукового підходу до вивчення організацій.
7. Аномія як негативне явище у функціонуванні організацій.
8. Відчуження як негативне явище у функціонуванні організацій.
9. Школа наукового управління. Внесок Ф. Тейлора в її розвиток.
10. Розвиток школи наукового управління в межах розробок Ф. та Л. Гілбертів, Р. Ганта, А. Файоля.
11. Бюрократична модель організації М. Вебера.
12. Поява теорії людських відносин та експерименти Е. Мейо.
13. Розвиток теорії людських відносин в межах теорії мотивації, досліджень неформальної структури та корпоративної культури.
14. Основні принципи аналізу організації як соціальної системи.
15. Основні постулати структурно-функціонального підходу до аналізу організації.
16. Умови виживання організації в зовнішньому середовищі за Т. Парсонсом.
17. Основні ідеї ситуаційного підходу до вивчення організації.
18. «Механістична» та «органічна» моделі організації.
19. Аналіз зовнішнього середовища функціонування організації в межах ситуаційного підходу.
20. Організація як система переробки та використання ресурсів.
21. Основні структурні компоненти організації.
22. Роль цілей у життєдіяльності організації.
23. Характеристика цілей організації: цілей-заходів, цілей-орієнтацій та цілей системи.
24. Типологія цілей організації за їх спрямованістю (функціонування, удосконалення та розвитку).
25. Класифікація цілей організації за критеріями успішності її діяльності та терміну їх реалізації. Типове дерево цілей для організації.
26. Типове дерево «цілей входу» для організації.
27. Типове дерево «цілей процесу» для організації.
28. Типове дерево «цілей виходу» для організації.
29. Параметри соціальної структури організації.
30. Складність структури організації та її показники.
31. Горизонтальна, вертикальна та просторова диференціація в організації.
32. Рівень інтеграції в організації як показник складності структури організації.

33. Формальна структура організації: поняття, форми прояву, труднощі функціонування організації в її межах..
34. Неформальна структура організації: поняття, причини виникнення.
35. Неформальні групи в організації: поняття, підґрунтя для формування, сфери реалізації взаємодій в їх межах, переваги та недоліки членства в них.
36. Міра централізації в організації. Умови ефективності централізованих та децентралізованих організацій.
37. Конфігурації організації.
38. Лінійна структура організації: поняття, переваги та недоліки.
39. Продуктова та лінійно-штабна структура соціальних організацій.
40. Функціональна структура організації.
41. Дивізійна структура соціальної організації.
42. Матричні та вільні структури організації.
43. Поняття та структура зовнішнього середовища організації.
44. Структура зовнішнього оточення організації.
45. Види зв'язків організації з зовнішнім середовищем. Стратегії організації у відношеннях з зовнішнім середовищем.
46. Характеристики зовнішнього середовища організації: складність, мінливість, взаємозв'язок з ним, ресурсні можливості.
47. Поняття та характеристика персоналу організації.
48. Етапи роботи з персоналом в організації.
49. Поняття та характеристика групової поведінки в організації.
50. Етапи групової динаміки в організації.
51. Порівняння ролі комунікації в організації в різних наукових концепціях (школа наукового управління, школа людських відносин, школа соціальних систем).
52. Схема комунікаційного процесу в організації із зворотним зв'язком.
53. Типи комунікаційних мереж в малих групах в організаціях. Комунікаційні ролі.
54. Типології каналів комунікації в організаціях.
55. Проблеми, пов'язані зі створенням ефективно діючих каналів комунікації в організації.
56. Поняття та складові організаційної культури.
57. Зміст та види організаційної культури.
58. Сутність та типологія соціальних змін в організації.
59. Основні напрямки змін в організації.
60. Основні причини опору інноваціям.